

GEZONDE GROENE GROEI

Nulmeting
Regio Deal Arnhem-Nijmegen

26 september 2024

**GROENE
METROPOL
REGIO** ARNHEM
NIJMEGEN

≡ provincie
Gelderland

**THE
ECONOMIC
BOARD**
Regio Arnhem Nijmegen

INHOUD

De Nulmeting
Regio Deal

1

Schema
Regio Deal

3

Werken aan
Brede welvaart

4

Projecten &
Programmalijnen

8

Financiën

18

Voortgang &
Tot slot

19

Bijlage 1.
Overzicht partners

20

Bijlage 2.
Kennismaking met regio
Arnhem-Nijmegen

21

Bijlage 3.
Bronnen Brede Welvaart

22

DE NULMETING REGIO DEAL

Inleiding

We zijn trots op deze Regio Deal en de manier waarop we er met alle partners invulling aan geven. De innovatieve kracht van deze regio zetten we in op grote en complexe maatschappelijke opgaven. We pakken ze samen aan, we stimuleren transitie, we vernieuwen de regio en versnellen uitvoeringskracht en innovaties. Klik [hier](#) voor een overzicht van de partners.

In deze nulmeting staat de startsituatie van de regio Arnhem-Nijmegen beschreven, op het moment dat de Regio Deal Gezonde Groene Groei van start ging in april 2024. We beschrijven met welke programmalijnen we uitwerking geven aan deze Regio Deal. Vervolgens beschrijven we de link met brede welvaart voor iedere programmalijn. Tot slot is de koppeling naar de bijbehorende 13 projecten opgenomen.

Kent u de regio nog niet? Bekijk dan [de bijlage](#), die bevat een beschrijving om kennis te maken met deze mooie regio.

Doel

We werken met deze Regio Deal aan 'Gezonde groene groei'. Dat betekent dat we kwalitatieve economische groei willen, in balans met kwaliteit van leven en omgeving. Deze Regio Deal sluit aan bij tal van initiatieven die al gaande zijn. Denk hierbij aan de woondeals, Novex samenwerking, Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid etc. Met deze Regio Deal willen we inzetten op vraagstukken die niet binnen één domein kunnen worden opgelost, maar een integrale aanpak vanuit meerdere invalshoeken en partijen vraagt. Daarmee werken we aan de 'brede welvaart' van deze regio; we zorgen voor verbetering van de kwaliteit van leven, hier, nu en in de toekomst.

De Regio Deal streeft naar:

- Het terugdringen van de grote sociaaleconomische verschillen, met forse achterstanden in o.a. gezondheid, armoede, participatie en huisvesting in bepaalde wijken.
- Het borgen van een goede balans tussen de geplande stedelijke groei om het omvangrijke woonruimtetekort terug te dringen enerzijds en het behoud en versterking van de bijzonder aantrekkelijke natuurlijke omgeving van rivieren, stuwwallen en landelijk gebied anderzijds.
- Het tegengaan van de achterblijvende groei in regionaal product en arbeidsproductiviteit.
- Het verminderen van de grote kwantitatieve en kwalitatieve mismatches op de arbeidsmarkt.
- Het beter benutten van de kansen die de ligging aan de grens met Duitsland biedt.

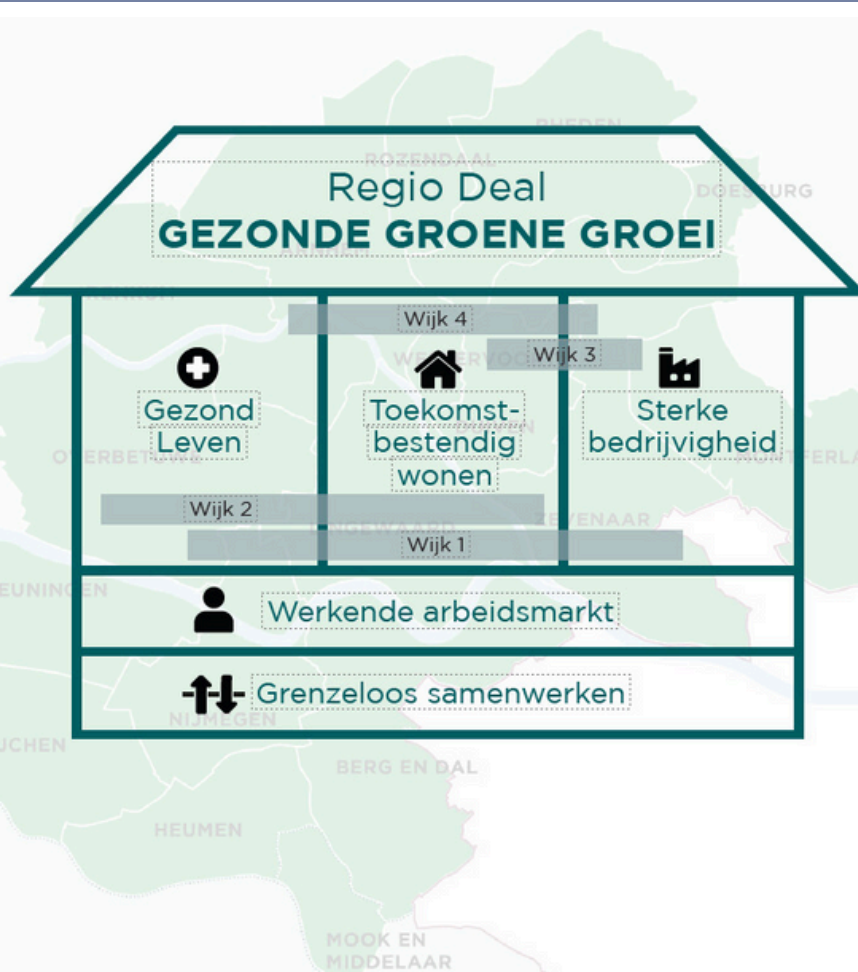
DE NULMETING REGIO DEAL

Van start

We zijn inmiddels van start met deze Regio Deal en hebben het convenant uitgewerkt in **zes programmalijnen**, gericht op gezond leven, toekomstbestendig wonen, sterke bedrijvigheid, werkende arbeidsmarkt, grenzeloos samenwerken en wijk- en dorpsgerichte aanpak.

De eerste drie programmalijnen zijn inhoudelijk en de laatste drie zijn ondersteunend.

In onderstaande figuur is dit goed te zien. De wijk- en dorpsgerichte aanpak loopt in verschillende wijken en loopt als het ware door het geheel heen.

De Groene Metropoolregio (GMR), The Economic Board (TEB) en de provincie Gelderland werken samen aan de invulling van deze Regio Deal. De provincie Gelderland is kassier en daarmee verantwoordelijk voor de subsidieverstrekking van de diverse deelprojecten. Ieder project heeft een penvoerder en vele betrokken partners, die samenwerken in een consortium.

In deze nulmeting zijn citaten opgenomen van penvoerders van enkele projecten, die hun gedachten en verwachtingen weergeven van deze Regio Deal.

De figuur op de volgende pagina geeft in één oogopslag weer welke programmalijnen en projecten bij deze Regio Deal horen.

Regio Deal Arnhem-Nijmegen Gezonde Groene Groei

Gezond leven	Toekomstbestendig wonen	Sterke bedrijvigheid	Werkende arbeidsmarkt	Grenzeloos samenwerken	Wijk- en dorpsgericht
Doel Een gezond leven stimuleren en bevorderen zodat mensen langer zelfstandig en zelfredzaam zijn. Een gezonde leefomgeving bevorderen, bewegen stimuleren en hittestress beperken.	Doel Terugdringen van primaire grondstoffen en van de CO2-uitstoot in woningbouw en grond-, weg- en waterbouw. Kennisontwikkeling over het tegengaan van hittestress, verdroging en wateroverlast.	Doel Ontwikkeling, toepassing en uitrol van circulaire verdienmodellen. Het toekomstbestendig maken van een aantal werklocaties in verschillende levensfasen.	Doel Groter arbeidsaanbod, voor de sectoren Energy, Health en Hightech, door het verbeteren van de vaardigheden van personeel, werkzoekenden en studenten, behouden en aantrekken van talent, en activeren van onbenut potentieel.	Doel Meer structurele grensoverschrijdende samenwerking met een grotere groep partijen, gericht op de uitwisseling van kennis en ervaringen en ontwikkeling van concrete projecten.	Doel Ontwikkelen en leren van uiteenlopende integrale aanpakken om de leefbaarheid in kwetsbare wijken en dorpen te verbeteren.
Projecten 1. Digital Health Challenge Lab 2. Build4Health	Projecten 1. Lifeport Cool Lab 2. Zonnepark 3. Soil Valley 4. Toekomstbestendig bouwen 5. VIA-T	Projecten 1 Circulaire Topregio Arnhem-Nijmegen; samenwerking met impact 2. Toekomstbestendige bedrijventerreinen	Projecten 1. Techniekdagen 2. Werken aan een arbeidsmarkt die werkt	Project Grenzeloos samenwerken	Project Integrale aanpak dorpen en wijken
Rijks­geld €3,5 miljoen 	Rijks­geld €4,2 miljoen 	Rijks­geld €4,5 miljoen 	Rijks­geld €1,1 miljoen 	Rijks­geld €0,25 miljoen 	Rijks­geld €1 miljoen

WERKEN AAN BREDE WELVAART

Onze regio scoort overwegend 'gemiddeld' op allerlei indicatoren van brede welvaart. We hebben grote uitdagingen op het gebied van passende zorg, wonen, economie en verduurzaming. Tegelijkertijd hebben we veel kennis en kunde in huis om deze opgaven gericht aan te pakken. Wilt u meer lezen over brede welvaart en de score van onze regio? Bekijk de [bronnen](#) in deze bijlage.

De programmalijnen dragen ieder bij aan brede welvaart en wel op de volgende wijzen:

1. Gezond leven

We willen de gezondheid en het welzijn van mensen in deze regio verbeteren. Meer dan 20% van de mensen in de regio werkt in de zorg. In deze regio zijn veel innovaties dankzij een nauwe samenwerking tussen onderzoekers, zorginstellingen en bedrijven. Zowel de kosten van de zorg als de zorgvraag nemen toe. Daarom is meer preventie en zorg in de directe omgeving van de burger nodig. Dit vraagt meer focus op gezondheid en passende zorg via een meer intensieve samenwerking tussen burgers, zorg- en welzijnsinstellingen, woningcorporaties, overheids- en bedrijfspartijen.

Deze programmalijn combineert dus human capital, gezondheid, de fysieke woonomgeving en bedrijvigheid.

2. Toekomstbestendig wonen

Verduurzamen en versnellen van het woningaanbod en het creëren van een meer natuurlijk vitale, duurzame en klimaatvriendelijke leefomgeving. Dat is nodig vanwege de enorme nieuwbouw- en renovatieopgave, gecombineerd met de noodzaak van minder materialenverbruik, energietransitie, klimaatadaptatie en minder belasting van de leefomgeving (o.a. van stikstof).

ûltsje van Gorkum:

“Toekomstbestendig bouwen lukt alleen als opdrachtgevers, projectontwikkelaars, financiers en bouwers zich opstellen als teamgenoten in dezelfde wedstrijd. Niet als tegenstanders.”

Project: Toekomstbestendig Bouwen

Deze programmalijn draait om verbinding, versnelling en verduurzaming van de aanpak van deze opgaven. Wonen heeft daarmee ook uitwerking op gezondheid, bedrijvigheid en human capital.

3. Sterke bedrijvigheid

Het vergroten van de veerkracht van het MKB en verduurzaming van het vestigingsklimaat vraagt om meer innovatie en verduurzaming van het MKB in ketens en op werklocaties.

We hebben hierbij de focus op de sterke innovatieclusters Health, Hightech en Energy (en cross-over met Food), die samen goed zijn voor circa 30% van de bedrijven en 50% van de werkgelegenheid. Tevens werken we aan circulariteit en zijn we een Circulaire Topregio. Ook dit draagt bij aan sterke bedrijven.

Deze programmalijn werkt door op Toekomstbestendig wonen en Arbeidsmarkt die werkt.

Ruth Klein:

“De toezegging van de Rijksgelden vanuit de Regio Deal zorgt voor energie, aandacht en stroomversnelling. Met alle regionale partners werken we samen aan mooie, zichtbare en impactvolle projecten en programma’s. Voor de energietransitie, de transitie in de bouw én bijvoorbeeld in de zorg, moeten we echt sturen op de juiste kennis én skills. Onze regio kan echt shinen, maar dan moeten we wél samen werken aan een arbeidsmarkt die werkt.”

Project: Werken aan een arbeidsmarkt die werkt

4. Werkende arbeidsmarkt

We verbinden succesvolle initiatieven rond de arbeidsmarkt en het onderwijs en geven een impuls aan de uitvoering van het Human Capital Akkoord. Deze initiatieven zijn nu versnipperd, maar we werken toe naar opschaling door beter samen te werken. Zo benutten we onbenut potentieel, leiden mensen gerichter op, behouden jongeren in deze regio en verminderen de krapte op de arbeidsmarkt. Een goed werkende arbeidsmarkt is cruciaal voor successen in alle andere programmalijnen. Immers, zonder voldoende en goed opgeleid personeel in o.a. de zorg, techniek en energie kunnen de andere programma’s niet gerealiseerd worden.

5. Grenzeloos samenwerken

We willen meer structurele en gerichte grensoverschrijdende samenwerking. We werken weliswaar al lang samen binnen de Euregio Rijn-Waal, het 100.000+ stedenoverleg en middels bilaterale banden tussen Nederlandse en Duitse steden, kennisinstellingen en/of bedrijven. Maar de potentie van samenwerking met de Oosterburen wordt echter onvoldoende benut. Betere samenwerking kan minstens een positief effect geven in de programmalijnen Gezond leven, Sterke bedrijvigheid en Werkende arbeidsmarkt.

6. Wijk- en dorpsgericht werken

We willen kennis opbouwen over succesvolle integrale aanpakken om de leefbaarheid in kwetsbare wijken en dorpen te verbeteren. We hebben in deze regio zowel 'grote steden problematiek', zoals armoede, gezondheidsachterstanden, laaggeletterdheid, schulden, slechte huisvesting en onveiligheid. Maar we hebben ook 'plattelandsproblematiek', denk aan vergrijzing, leegloop en afnemende voorzieningen.

Tegelijk spelen actuele ontwikkelingen zoals energietransitie, veranderingen in de zorg en ondermijning een rol. Samenwerking met lokale inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties is essentieel. Inhoudelijk loopt deze aanpak door de andere programmalijnen heen en ondersteunt deze dus de andere programmalijnen.

We verbeteren de brede welvaart met de zes programmalijnen op drie niveaus:

- **'Hier en nu'**: voor huidige inwoners en ondernemers;
- **'Elders'**: we werken aan grote opgaven op nationaal en Europees niveau;
- **'Later'**: we optimaliseren van het vestigings- en leefklimaat voor toekomstige generaties.

PROJECTEN & PROGRAMMALIJNEN

Iedere programmalijn heeft één of meerdere projecten. Die projecten hebben activiteiten en interventies die een impuls geven op één of meerdere aspecten van de brede welvaart. In deze paragraaf nemen we interventies op per programmalijn.

Het is nagenoeg onmogelijk op het niveau van 'brede welvaart' effecten van Regio Deal projecten in beeld te krijgen, in de looptijd van 4 jaar. Daarom monitoren we specifieke interventies van de Regio Deal projecten, gezien vanuit het hoofddoel van een programmalijn. Het gaat om welke interventies er worden gedaan in de projecten en wat dat doet met de brede welvaart.

Op de volgende pagina's is per programmalijn samengevat waar deze over gaat, wat de ambities zijn, welke projecten erbij horen, welke interventies gedaan worden en hoeveel rijks- en regionale cofinanciering er in de begroting van het convenant is opgenomen.

Programmalijn 1.

Gezond leven

Het programma

Verbeteren van gezondheid en welzijn in de regio, door (wijkgerichte) experimenten te stimuleren om innovaties te versnellen en op te schalen.

De programma ambities

- Mensen langer zelfstandig en zelfredzaam houden, de gezondheidsachterstand van kwetsbare groepen verminderen, zorgen dat er minder zorgpersoneel nodig is en de zorgkosten afnemen.
- Een gezonde leefomgeving inrichten op verschillende plekken, die bewegen stimuleert en die hittestress beperkt.

Wat moeten we daarvoor doen?

Aan dit programmadoel wordt gewerkt met twee projecten:

- **Build4Health**

Fysiek bewegen stimuleren door inrichting openbare ruimte.

- **Digital Health Challenge Lab**

Innovatieve oplossingen voor regionale uitdagingen op zorg, gezondheid, welzijn en wonen.

Interventies

- *We gaan bij minimaal 2000 mensen beweeggedrag evalueren om zo de gezondheid van grote groepen bewoners, scholieren, werkenden en reizigers te verbeteren. Dit doen we met praktijkexperimenten. We voeren ruimtelijke interventies uit in vijf verschillende leefomgevingen (kwetsbare wijken, nieuwbouwwijk, woonzorgcomplex, fietsroute).*
- *We lossen minstens 15 problemen op die inwoners en (zorg)professionals tegenkomen. Dit doen we met een open innovatieprogramma, waarbij we bedrijven kiezen die oplossingen bedenken voor zorg, wonen en welzijnsconcepten ondersteund door digitale technologie. Deze innovaties helpen inwoners om langer zelfstandig te blijven wonen, verbeteren hun gezondheid en zorgen ervoor dat de kosten, zoals voor personeel, lager blijven. We werken hierbij samen met zorginstellingen, woningcorporaties en andere partners uit de regio.*

Financiën

Begroting t/m 2027	Uitgegeven 2024	Uitgegeven 2025	Uitgegeven 2026	Uitgegeven 2027
€3,5 miljoen Rijks geld				
€3,5 miljoen Regionale financiering				

Programmalijn 2.

Toekomstbestendig wonen

Het programma

Verduurzamen en versnellen van de nieuwbouw- en renovatieopgave van woningen. En de leefomgeving inrichten op een meer natuurlijk vitale, duurzame en klimaatvriendelijke manier.

De programma ambities

- Minder grondstoffen gebruiken en minder CO2 uitstoten in de woningbouw en de infrastructuur die daarbij nodig is, door innovatie te stimuleren, kennis te vergroten en personeel op te leiden.
- Leren over het tegengaan van hittestress, verdroging en forse wateroverlast in een aantal uiteenlopende situaties (wijken, dorpen, zorginstelling)

Wat moeten we daarvoor doen?

Aan dit programmadoel wordt gewerkt met vijf projecten:

- **Lifepoint Cool Lab**

Leren van elkaars lokale klimaatadaptatie oplossingen, om met vergroening hittestress aan te pakken.

- **Zonnepark**

Haalbaarheidsstudie om zonne-energie tussen bewoners en bedrijven uit te wisselen.

- **Soil Valley**

Een campus voor gezond bodem- en watersysteem in de regio met een Europees Living Lab.

- **Toekomstbestendig bouwen**

In opdrachtgeverschap werken partijen in triple helix verband samen om circulair bouwen te versnellen.

- **VIA-T**

Kennis-, opleiding- en innovatiecentrum als transitieversneller naar circulair en biobased bouwen.

Interventies

- Kennis vergaren én delen over effectieve groene en klimaatadaptieve interventies. Die gaan we doen op vijf verschillende plekken in zowel steden als dorpen, zodat we hittestress, verdroging en bodemdegradatie in verschillende typen omgevingen verminderen en zo de leefkwaliteit voor inwoners en gebruikers verbeteren.
- Haalbaarheidsstudie uitvoeren om zonne-energie uit te wisselen tussen 10.000 sociale huurwoningen en omliggende bedrijven, zodat de energierekening van huurders omlaag gaat en bedrijven beschikken over lokale groene energie.
- We pakken droogte en wateroverlast in Berg en Dal aan, door 1) de problemen in kaart te brengen 2) in 4 pilotprojecten oplossingen uit te proberen en 3) deze oplossingen te delen. Daarnaast gaan we slechte bodemkwaliteit in de landbouw tegen, door in 2 demonstratieprojecten bij boeren te kijken of compost een verbetering geeft van de bodemgezondheid.
- We meten met behulp van de circulaire impactladder ten minste de helft (dat zijn er circa 16.000) van de nieuwbouwwoningen. Het doel is om het gebruik van primaire grondstoffen te verminderen en de woningen verder te verduurzamen.
- In 2024 zijn woningen die gebouwd worden 10% circulair. We zorgen ervoor dat dit in 2027 gestegen is naar ten minste 30%. Dit meten we met de circulaire impactladder.
- Alle 17 gemeenten in onze regio doen ervaring op met het circulair inkopen van minimaal één Grond-, Weg- en Waterbouwproject en waar mogelijk realiseren zij een project.
- VIA-T heeft een fysieke locatie waar mensen samenkomen voor opleidingen, kennis ontwikkeling en delen, samenwerken en om de jeugd kennis te laten maken met techniek.
- Kennis passen we concreet toe in projecten voor onze opdrachtgevers. Zodat de regio verduurzaamd en dit de standaard wordt.

Financiën

Begroting t/m 2027	Uitgegeven 2024	Uitgegeven 2025	Uitgegeven 2026	Uitgegeven 2027
€4,2 miljoen <i>Rijksgeld</i>				
€4,2 miljoen <i>Regionale financiering</i>				

...

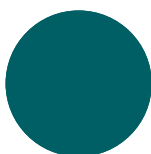
Nicky Hogenkamp:

“We gaan onderzoeken of het haalbaar is de energierekening van huurders omlaag te brengen, door zonne-energie die de zonnepanelen op hun huurwoningen opbrengen, te delen met de bedrijven in de buurt. We kijken dus of je die duurzame energie kunt uitwisselen tussen sociale huurwoningen en bedrijven. Als er meer energie wordt opgewekt, dan er gebruikt wordt in de woningen, kunnen de bedrijven het immers goed gebruiken.

De gemeente Nijmegen, NXP, drie woningcorporaties en The Economic Board doen dit onderzoek samen. Als we lokaal meer duurzame energie opwekken, draagt dit bij aan de klimaatdoelen van de regio en wordt de regio meer zelfvoorzienend op dit gebied.”

Project: Zonnepark

**“Haalbaarheidsonderzoek Smart Energy Hub:
Nijmeegse wijken en bedrijven in balans”**

Programmalijn 3. Sterke bedrijvigheid

Het programma

Verduurzaming en vergroening van het MKB in ketens en op werklocaties. En we werken verder aan onze Circulaire Topregio.

De programma ambities

- Ontwikkeling, toepassing en uitrol van circulaire verdienmodellen.
- Meer toekomstbestendig maken van een aantal werklocaties in verschillende levensfasen.

Wat moeten we daarvoor doen?

Aan dit programmadoel wordt gewerkt met twee projecten:

- **Circulaire Topregio Arnhem-Nijmegen; samenwerking met impact**

Werken aan een regionaal ecosysteem voor circulaire economie.

- **Toekomstbestendige bedrijventerreinen**

Toekomstbestendig maken van 5 tot 7 bedrijventerreinen op de transitithema's circulariteit, energie en klimaatadaptatie.

Interventies

- *We voeren een totaal aanpak uit, we ontwikkelen namelijk nieuwe wetenschappelijke kennis én we gaan beter samenwerken in triple helix verband. We voeren regie op de verschillende programmaonderdelen. Daarmee creëren we synergie, zodat we de volgende stap zetten als circulaire topregio. We ontwikkelen 100-150 circulaire verdienmodellen voor het MKB en geven die kennis door aan studenten en personeel in mbo, hbo en wo.*
- *We gaan op minimaal 5 bedrijventerreinen werken aan energie, klimaatadaptatie en circulariteit, zodat er maatregelen volgen voor deze werklocaties en ze klaar zijn voor de toekomst. We delen de lessen onderling, met andere bedrijventerreinen, in en buiten de regio.*

Boy Peters:

“Het uiteindelijke doel is via innovatie en CO2-reductie in ketens van bedrijven op lokale schaal en verduurzaming van werklocaties de aantrekkelijkheid van bestaande bedrijventerreinen te vergroten, toekomstbestendige werklocaties te creëren en nieuwe bedrijvigheid naar deze regio te halen en de economische positie te versterken.”

Project: Toekomstbestendig bedrijventerreinen

Financiën

Begroting t/m 2027	Uitgegeven 2024	Uitgegeven 2025	Uitgegeven 2026	Uitgegeven 2027
€4,5 miljoen Rijks geld				
€4,5 miljoen Regionale financiering				

Programmalijn 4. Werkende arbeidsmarkt

Het programma

Aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt verbeteren. We werken ons regionale Human Capital Akkoord uit. Dit is een akkoord van meer dan 25 onderwijsinstellingen, bedrijven, UWV, Werkbedrijven, de arbeidsmarktregio's en regionale overheden.

De programma ambities

- Groter arbeidsaanbod voor de sectoren Energy, Health en Hightech, door vaardigheden van personeel te verbeteren, werkzoekenden en studenten te behouden, talent aan te trekken en onbenut arbeidspotentieel te activeren.
- Meer zichtbaarheid van de regio als aantrekkelijk gebied om te studeren, werken en wonen.

Wat moeten we daarvoor doen?

Aan dit programmadoel wordt gewerkt met twee projecten:

- **Techniekdag**

Jongeren interesseren voor techniek op 9 open dagen i.s.m. bedrijven en opleidingen.

- **Werken aan een arbeidsmarkt die werkt**

Uitvoering HCA zodat we uitdagingen op de arbeidsmarkt oplossen.

Interventies

- *We organiseren 9 Techniekdagen met veel bedrijven en onderwijspartijen in de regio, omdat we jongeren vroeg enthousiast willen maken voor alles wat met techniek te maken heeft en dat ze daardoor eerder kiezen voor een technische studie. En dat hebben we nodig: meer instroom! We verwachten 24.000 bezoekers op de Techniekdagen in totaal.*
- *Verdere professionalisering en versterking van de samenwerking in 3 sectorale netwerken rond Health, Hightech en Energy. We zorgen dat het netwerk hechter wordt, dat iedereen van elkaar weet wat ze doen, omdat we aannemen dat mensen dan beter en vaker samen gaan werken.*
- *Faciliteren, verbinden, tot stand brengen van tenminste 3 regionale samenwerkingen in een programma, waarmee wordt aangesloten bij landelijke thema's en programma's.*
- *Faciliteren en opschalen van tenminste 12 projecten (waarvan de uitvoering uit andere bronnen dan de Regio Deal wordt gefinancierd), gericht op*
 - *aantrekken en behouden van talent*
 - *stimuleren van vaardigheden en skills door een leven lang ontwikkelen (LLO)*
 - *activeren van onbenut arbeidspotentieel, dus mensen meer uren laten werken of omscholen naar een nieuw beroep*

Tjerry Verhoeven

“Op de Techniekdagen gaan duizenden jongeren geïnspireerd worden voor de techniek de komende jaren. Dit gaat bijdragen aan de tekorten op de arbeidsmarkt. Laagdrempelig, leuk, en vanuit bedrijfsleven en onderwijs samen georganiseerd daar ligt de sleutel.”

Project: Techniekdagen
Scan QR voor indrukwekkende
aftermovie of klik hier.
<https://www.techniekdag.nl/>

Financiën

Begroting t/m 2027	Uitgegeven 2024	Uitgegeven 2025	Uitgegeven 2026	Uitgegeven 2027
€ 1,1 miljoen Rijks geld				
€ 1,1 miljoen Regionale financiering				

Programmalijn 5. Grenzeloos samenwerken

Het programma

Meer structurele en gerichte grensoverschrijdende samenwerking met Duitsland, zodat we de potentie van beide regio's beter benutten.

De programma ambities

- De ambitie van het programma Grenzeloos Samenwerken is om met relevante Nederlands-Duitse partijen zoals de Euregio Rijn-Waal versterkt in te zetten op Nederlands-Duitse kennisuitwisseling en netwerkopbouw gerelateerd aan de programmalijnen in de Regio Deal.

Wat moeten we daarvoor doen?

Aan dit programmadoel wordt gewerkt met één project:

- **Grenzeloos samenwerken**

Meer structurele en gerichte grensoverschrijdende samenwerking.

Interventies

- *Verkrijgen van inzicht in de actuele stand van zaken m.b.t. brede welvaartsontwikkeling vanuit grensregionaal perspectief.*
- *Uitbouwen van bestaande monitoringsinstrumenten m.b.t. brede welvaart voor de regio Arnhem-Nijmegen specifieke grens-gerelateerde indicatoren.*
- *Versterken van het cross-border organiserend vermogen in de regio Arnhem-Nijmegen.*
- *Vertalen van kansen naar concrete projecten, al dan niet binnen het Interreg Deutschland-Nederland programma.*
- *Betere inbedding van grens-specifieke kenmerken en grenseffecten in regionale strategieën en visies in de regio Arnhem-Nijmegen.*

Financiën

Begroting t/m 2027	Uitgegeven 2024	Uitgegeven 2025	Uitgegeven 2026	Uitgegeven 2027
€0,25 miljoen Rijks geld				
€0,25 miljoen Regionale financiering				

Programmalijn 6.

Wijk- en dorpsgericht werken

Het programma

Kennis opbouwen over succesvolle integrale aanpakken om de leefbaarheid in kwetsbare wijken en dorpen te verbeteren.

De programma ambities

- Ontwikkelen en leren van uiteenlopende integrale aanpakken om de leefbaarheid in kwetsbare wijken en dorpen te verbeteren.

Wat moeten we daarvoor doen?

Aan dit programmadoel wordt gewerkt met één project:

- **Integrale aanpak dorpen en wijken**

Kennis opbouwen over succesvolle integrale aanpakken om samen met inwoners de leefbaarheid in kwetsbare wijken en dorpen te verbeteren.

Interventies

- *Uitvoeren van projectplannen waarmee de leefbaarheid, gezondheid, voorzieningen, energievoorziening, e.d. verbeteren in zes kwetsbare wijken en dorpen met zeer uiteenlopend karakter. Dit doen we gezamenlijk met bewoners en instellingen.*
- *We gaan dit door ontwikkelen in een toolbox zodat het ook toegepast kan worden in andere wijken en dorpen in de regio en daarbuiten.*
- *Opzetten kenniskring voor wijken en dorpen om van elkaar te leren over welke aanpak wel en niet werkt en waarom.*

Financiën

Begroting t/m 2027	Uitgegeven 2024	Uitgegeven 2025	Uitgegeven 2026	Uitgegeven 2027
€1,0 miljoen <i>Rijks geld</i>				
€1,0 miljoen <i>Regionale financiering</i>				

FINANCIËN

€15 mln.

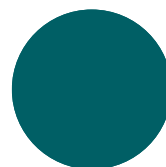
Rijksbijdrage

€15 mln.

Regionale financiering

€30 mln.

Totaal

VOORTGANG & TOT SLOT

Voortgang bijhouden

Het monitoren van de voortgang van deze Regio Deal gebeurt jaarlijks op twee manieren:

- De penvoerders van de projecten schrijven een voortgangsrapportage voor de kassier. Dit gaat om de voortgang per project en volgens de ingediende plannen bij de subsidieaanvraag.
- De kassier verstuurt een algemene voortgangsrapportage aan het rijk, op zowel inhoud als financiën. De stuurgroep Regio Deal verzorgt hier de input voor. Het eerste voortgangsrapport is begin juli 2024 verstuurd aan het rijk.

In de algemene voortgangsrapportage gebruiken we de monitoringsrapportages van de penvoerders. We vermelden de stand van zaken voor:

- Het proces van de Regio Deal op dat moment
- De programmaliijnen
- De uitgegeven rijksfinanciën
- De geleerde lessen tot dusverre

Er is weliswaar geen direct verband *meetbaar* tussen wat de projecten doen en het al dan niet verbeteren van de brede welvaart in de regio. Maar we weten zeker dat de *interventies* van de projecten in ieder geval een bijdrage leveren aan het verbeteren van de brede welvaart. Ieder project heeft dan ook inspanningsverplichtingen en concrete (sub)doelen. Die monitoren we. En uiteraard evalueren we deze Regio Deal en zorgen we dat er zo veel mogelijk 'spin-off' komt middels deze investering in onze regio.

Tot slot

U hebt de nulmeting van onze Regio Deal 'Gezonde groene groei' doorgenomen. Graag danken we alle betrokken partners die zich hier ontzettend voor inzetten. We zijn ervan overtuigd dat we goede stappen zetten en een versnelling teweegbrengen in de regio.

Namens de ambtelijke stuurgroep Regio Deal,

Jan van Dellen (The Economic Board),
Babine Scholten (provincie Gelderland) en
Harriët Tiemens (Groene Metropoolregio).

BIJLAGE 1

OVERZICHT PARTNERS

Financiers

Oost NL
Banken
Business Angels
Private financiering
Ondernemers, kennis-
en zorginstellingen

Regionale overheden

Gemeenten (18)
Waterschappen
Provincie Gelderland

Aanjaag- organisaties

Briskr
Health Valley
Logistics Valley
Lifeport@
Circulaire Raad
Connectr

Onderzoek / onderwijsinstellingen

RU
RUMC
HAN
ROC'S
ONEPLANET
HVHL

Maatschappelijk organisaties

Woningcorporaties
Zorginstellingen
Culturele instellingen

Georganiseerde burgers

Wijkorganisaties
Energiecoöperaties
Milieuorganisaties

Oosterburen

Euregio Rijn-Waal
IHK Niederrhein
Hochschule Kleve

Ondernemers

VNO-NCW Midden
Ondernemers
Verenigingen
Start-up
Communities

Rijksoverheid

BIJLAGE 2

DE REGIO ARNHEM-NIJMEGEN

De regio Arnhem-Nijmegen heeft een rijke historie, o.a. als onderdeel van de noordgrens van het Romeinse Rijk, schakelpunt tussen culturen (o.a. Gelre/Kleve) en kruispunt van handelsstromen. Een prachtig rivierenlandschap, indrukwekkende stuwwallen en mooie bossen, polders, heuvels, heide; uniek voor Noordwest-Europa. Er wonen bijna 800.000 inwoners verspreid over 2 middelgrote steden en 16 kleinere gemeenten - de vijfde metropoolregio van Nederland. Dit geeft dus grote stedenproblematiek, zoals armoede, slechte huisvesting en onveiligheid in verouderde wijken, maar ook plattelandsvraagstukken, zoals druk op het landschap en stikstof. De regio ligt gunstig voor zowel auto, spoor als watervervoer en zal de komende decennia verder groeien met 60.000 woningen. De regio ligt tegen Duitsland aan en heeft daar weliswaar samenwerking mee, maar er blijven kansen voor grensoverschrijdende samenwerking onderbenut. Er zijn krachtige samenwerkingen van kennisinstellingen, innovatieve bedrijvigheid, overheden en maatschappelijke organisaties kan de regio een belangrijke bijdrage leveren aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken, o.a. op het gebied van energietransitie, toekomstbestendige gezondheidszorg, ontwikkeling van hoogwaardige technologie, beperking van het gebruik van primaire grondstoffen, circulariteit van waardeketens en klimaatadaptatie.

De clusters rondom Energy, Health en Hightech (met crossovers naar Food in Wageningen) vormen een sterke basis voor vernieuwende oplossingen van belangrijke opgaven in de regio, die ook elders in Nederland kunnen worden toegepast. Kortom; een unieke regio die werkt aan een gezonde groene groei.

De samenwerking in de regio is de afgelopen jaren sterk verbeterd. Dit komt door verbetering van de samenwerking tussen triple helix partijen, van de 18 grootste werkgevers in de regio, in The Economic Board. En tevens door de groeiende afstemming van 18 gemeenten in de Groene Metropoolregio. Het 'smeden' van deze Regio Deal heeft deze samenwerking eveneens een impuls gegeven. Deze Regio Deal gaat – aanvullend op bestaand beleid - enkele grote en complexe maatschappelijke opgaven aanpakken en gaat transitie stimuleren. We ontwikkelen vernieuwende oplossingen, versterken de uitvoeringskracht en versnellen en verbinden initiatieven zodat deze opgeschaald worden.

BIJLAGE 3

BRONNEN BREDE WELVAART

Onderstaande bronnen kunt u raadplegen als u meer wilt weten over onderzoek naar (aspecten van) brede welvaart en de score van onze regio op dat gebied:

- Onderwijs en arbeidsmarkt in cijfers (provincie Gelderland)
- Economische Monitor (GMR).
- Brede welvaart in Gelderland, 2023
- Planbureau voor de Leefomgeving heeft rondom de Regio Deals een onderzoek gedaan naar 'Brede welvaart in Regio Deals'
- 'Statistisch Zakboek' van provincie Gelderland
- 'Brede welvaart in Oost-Nederland' en 'Brede welvaart herstelt, maar ongelijkheid tussen regio's neemt toe' (Rabobank)
- 'Dossier brede welvaart en de sustainable development goals' (CBS)
- 'Brede welvaart is in grensregio eigenlijk nog een blinde vlek' van Maastricht University

